

Sygn. akt I Ns 606/14

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant – Elżbieta Marciniak

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 26 października 2016 r. w Ciechanowie

sprawy z wniosku A. G.

z udziałem M. G. (1)

o podział majątku wspólnego

postanawia:

I. ustalić, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy A. G. i uczestniczki postępowania M. G. (1) wchodzi zabudowana nieruchomość rolna położona w miejscowości G. gmina C. składająca się z działek oznaczonych numerami ewidencyjnymi: (...) dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie prowadzi księgę wieczystą (...), o wartości 524600 zł (pięćset dwadzieścia cztery tysiące sześćset złotych);

II. oddalić wniosek M. G. (1) o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, przyjmując, że udziały wnioskodawcy A. G. i uczestniczki postępowania M. G. (1) w majątku wspólnym są równe i wynoszą po 262300 zł (dwieście sześćdziesiąt dwa tysiące trzysta złotych);

III. dokonać podziału majątku wspólnego wnioskodawcy A. G. i uczestniczki postępowania M. G. (1) w ten sposób, że zabudowaną nieruchomość rolną opisaną w punkcie I postanowienia przyznać na wyłączną własność uczestniczce M. G. (1);

IV. zasądzić od wnioskodawczyni uczestniczki M. G. (1) na rzecz uczestnika postępowania A. G. tytułem spłaty, kwotę 262300 zł (dwieście sześćdziesiąt dwa tysiące trzysta złotych) płatną w ciągu 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie do dnia zapłaty na wypadek uchybienia terminowi płatności;

V. ustalić, że uczestniczka postępowania M. G. (1) uzyskała po ustaniu wspólności majątkowej dochody z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, opisanego w pkt I postanowienia, w wysokości 105218,66 zł (sto pięć tysięcy dwieście osiemnaście złotych sześćdziesiąt sześć groszy);

VI. ustalić, że uczestniczka postępowania M. G. (1) po ustaniu wspólności ustawowej poniosła ciężary z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 11307,65 zł (jedenaście tysięcy trzysta siedem złotych sześćdziesiąt pięć groszy);

VII. oddalić wniosek o rozliczenie nakładów i uzyskanych pożytków w pozostałym zakresie;

I. zasądzić od uczestniczki postępowania M. G. (1) na rzecz wnioskodawcy A. G., tytułem rozliczenia uzyskanych pożytków i poniesionych ciężarów, kwotę 46955,50 zł (czterdzieści sześć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt pięć złotych pięćdziesiąt groszy), płatną w ciągu 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie do dnia zapłaty na wypadek uchybienia terminowi płatności;

II. zasądzić od uczestniczki postępowania M. G. (1) na rzecz wnioskodawcy A. G. kwotę 500,00 zł (pięćset złotych), tytułem zwrotu połowy uiszczonej przez niego opłaty sądowej od wniosku;

III. zasądzić od uczestniczki postępowania M. G. (1) na rzecz wnioskodawcy A. G. kwotę 500,00 zł (pięćset złotych), tytułem zwrotu połowy zaliczki na opinię biegłego;

IV. nakazać ściągnąć od wnioskodawcy A. G. i uczestniczki postępowania M. G. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ciechanowie, tytułem pokrycia wydatków Skarbu Państwa, kwoty po 712,45 zł (siedemset dwanaście złotych czterdzieści pięć groszy);

V. pozostawić wnioskodawcę A. G. i uczestniczkę postępowania M. G. (1) przy pozostałych kosztach postępowania poniesionych w związku ze swym udziałem w sprawie.

I Ns 606/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. G., reprezentowany przez adwokata K. K., we wniosku złożonym w dniu 17 grudnia 2014 r. wnosił o dokonanie podziału majątku wspólnego byłych małżonków A. G. i M. G. (1).

Wnioskodawca A. G. wnosił o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi:

1/ zabudowana nieruchomość rolna położona w miejscowości G. gmina C. składająca się z działek oznaczonych numerami ewidencyjnymi: (...) dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie prowadzi księgę wieczystą (...), o łącznej powierzchni (...) ha,

2/ środki finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych, bez określenia kwot.

Wnioskodawca wnosił o przyznanie nieruchomości na jego rzecz ze spłatą na rzecz uczestniczki M. G. (1) w kwocie 350000 zł (wniosek k. 2-4 akt).

Wnioskodawca wnosił również o rozliczenie pożytków z gospodarstwa uzyskanych przez uczestniczkę od rozvodu do chwili obecnej w zakresie dochodów z gospodarstwa i dopłat bezpośrednich (pismo k. 51-55 akt).

W trakcie postępowania wnioskodawca zmienił stanowisko i ostatecznie wnosił o przyznanie nieruchomości na rzecz uczestniczki, a na jego rzecz zasądzenie spłaty obejmującej wartość gospodarstwa i dochody jakie uzyskała uczestniczka (protokół k. 286 akt).

Uczestniczka M. G. (1), reprezentowana przez adwokata K. S., przyłączyła się do wniosku o podział majątku. Uczestniczka wskazała, że w skład majątku wspólnego wchodzi wyłącznie zabudowana nieruchomość. M. G. (2) wносиła o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron poprzez stwierdzenie, że wnioskodawczyni przyczyniła się do powstania majątku wspólnego w 9/(...) częściach a uczestnik postępowania w 1/(...) części.

M. G. (1) zgłosiła roszczenie o rozliczenie nakładów z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny w postaci podatku od nieruchomości w kwocie 5771,60 zł, ubezpieczenia budynków 1684 zł, zapłaty na rzecz spółek wodnych 1178 zł, węgiel na opał 718,58 zł.

Uczestniczka wnosila o dokonanie podzialu majatku wspolnego stron w ten sposob, ze przyznac na jej wylaczną własność jedyny skladnik wspolnego majatku, tj. zabudowaną nieruchomośc w zamian za stosowną splatę na rzecz wnioskodawcy (odpowiedz na wniosek k. 30-35, pismo k. 61 akt).

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd ustalil następujący stan faktyczny:

Strony zawarły związek małżeński w dniu 29 czerwca 1991 r. Przed jego zawarciem, ani w jego trakcie małżonkowie G. nie zawierali umów majatkowych małżeńskich. Z małżeństwa tego mają 1 dorosłego syna – R. G.. W trakcie małżeństwa nie była ustalana rozdzielnosc majatkowa. Rozwód zostal orzeczony w dniu 14 lutego 2007 r. (dowód: kserokopia wyroku k. 8 akt, zeznania: A. G. k. 47 akt, M. G. (1) k. 47-48 akt).

Na dzien ustania wspolności majatkowej, wnioskodawca A. G. i M. G. (1) byli właścicielami gospodarstwa rolnego polozonego w G. gm. C.. Gospodarstwo rolne zostalo podarowane małżonkom G. przez rodziców uczestniczki I. i R. małżonków S. aktem notarialnym w dniu 2 grudnia 1996 r.

I. S. i R. S. byli współwłaścicielami zabudowanego gospodarstwa rolnego polozonego w G. gm. C. o powierzchni całkowitej (...) ha. W gospodarstwie były następujące zabudowania: dom mieszkalny jednorodzinny drewniany, kryty eternitem, o powierzchni użytkowej 80 m²; obora murowana kryta eternitem; budynek murowany mieszczący 5 garaży wykorzystywanych na magazyny zbożowe i warsztat oraz stodoła. Umową dożycia sporządzoną w formie aktu notarialnego w dniu 2 grudnia 1996 r. I. S. i R. S. przekazali gospodarstwo córce M. G. (1) i zięciowi A. G. – będącymi wówczas małżeństwem. W zamian za to, w §4 umowy M. G. (1) i A. G. zobowiązali się do zapewnienia dożycotniego utrzymania I. S. i R. S. polegającego na przyjęciu zbywców jako domowników, dostarczaniu wyżywienia, ubrania, światła, opału, zapewnienia odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz sprawieniu własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom. Ponadto w §5 umowy M. G. (1) i A. G. ustanowili na rzecz R. i I. małż. S. służebność osobistą polegającą na prawie zamieszkiwania w dwóch pokojach w domu mieszkalnym, wspólnego korzystania z innych pomieszczeń i urządzeń znajdujących się w tym domu służących ogólnemu użytkowi w tym w szczególności: korzystania z wejścia do budynku, kuchni, łazienki, prawie swobodnego poruszania się po całym siedlisku (dowód: kserokopia umowy k. 18-20 akt, odpis księgi wieczystej k. 299-300 akt).

Pozwem z 5 września 2005 r. powodowie I. S. i R. S. wystąpili przeciwko A. G. o rozwiązanie umowy z dnia 2 grudnia 1996 r. Wyrokiem z dnia 21 lutego 2008 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie powództwo oddalil, przy czym sprawę tę zakwalifikował jako rozwiązanie umowy przekazania gospodarstwa rolnego następcy zawartej w trybie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sąd Okręgowy w Płocku, rozpoznając apelację powodów od tego wyroku, uznał, że Sąd I instancji dokonil błędnej kwalifikacji łączącej strony umowy, ale mimo to ostatecznie wyrok odpowiada prawu. W związku z tym, wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2008 r. oddalil apelację powodów, stwierdzając że w tej sprawie nie zachodzą wyjątkowe okoliczności uzasadniające rozwiązanie umowy dożycia w trybie art 913§2 kc, albowiem nie miał miejsca „wyjątkowy wypadek” mogący uzasadniać rozwiązanie umowy dożycia (dowód: akta sprawy I C 232/05 – wyrok Sądu Rejonowego k. 645, uzasadnienie k. 650-662, wyrok Sądu Okręgowego k. 719, uzasadnienie k. 726-734).

W dniu 4 lutego 2010 r. powodowie I. S. i R. S. wystąpili z pozwem przeciwko M. G. (1) i A. G., w którym żądali rozwiązania umowy dożycia. Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2010 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie powództwo oddalil uznając, że nie zachodzą wyjątkowe okoliczności uzasadniające rozwiązanie umowy dożycia w trybie art 913§2 kc. Wyrok jest prawomocny (dowód: wyrok k. 97, uzasadnienie k. 100-107 akt I C 25/(...) tutejszego Sądu).

Pozwem z dnia 20 kwietnia 2011 r. I. S. i R. S. wnieśli o zamianę dożycia na rentę. Wyrokiem z dnia 3 września 2012 r. świadczenia dożycotnie zapisane w §4 umowy dożycia polegające na: przyjęciu powodów jako domowników, dostarczaniu wyżywienia, ubrania, światła, opału, zapewnienia odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz sprawieniu własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom Sąd zamienil na:

1/ dożywotnią rentę płatną miesięcznie solidarnie przez pozwanych M. G. (1) i A. G. na rzecz powodów I. S. i R. S. solidarnie w kwocie 1241,(...) zł z góry, poczynawszy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia, do dnia (...) każdego kolejnego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z wpłat,

2/ zapłatę solidarnie przez pozwanych M. G. (1) i A. G. na rzecz powodów I. S. i R. S. solidarnie kwoty 2560 zł (dwa tysiące pięćset sześćdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (dowód: kserokopia wyroku k. 34 akt).

Pozostałe świadczenia dożywotnie na rzecz I. i R. małżonków S. w dalszym ciągu obciążają gospodarstwo rolne. Wartość służebności w dalszym ciągu obciążającej gospodarstwo rolne na rzecz I. i R. S. obejmujące zamieszkiwanie w dwóch pokojach w domu mieszkalnym, wspólne korzystanie z innych pomieszczeń i urządzeń znajdujących się w przedmiotowym domu i prawo swobodnego poruszania się po całym siedlisku wynosi 61600 zł (dowód: opinia biegłego J. J. k. 188-201 akt).

Gospodarstwo rolne było wspólnie prowadzone przez wnioskodawcę i uczestniczkę. Na posesji w G. A. G. i M. G. (1) mieszkali do 2005 r. Po rozstaniu się małżonków G., A. G. wyprowadził się, założył nową rodzinę i na stałe mieszka w Ł. – miejscowości oddalonej od C. około 100 km (dowód: zeznania A. G. k. 47 akt).

M. G. (1) mieszka w domu rodziców położonym w C. przy ul (...) wraz ze swoim synem. Gospodarstwo rolne położone w G. wydzierżawiła. Utrzymuje się z dopłat unijnych pobieranych z tytułu posiadanego gospodarstwa rolnego (dowód: zeznania M. G. (1) k. 47-48 akt).

Do chwili obecnej byli małżonkowie M. G. (1) i A. G. nie dokonali podziału majątku wspólnego, w dalszym ciągu są współwłaścicielami gospodarstwa rolnego położonego w G., dla którego Sąd Rejonowy w Ciechanowie prowadzi księgę wieczystą (...) (dowód: odpis księgi wieczystej k. 299 akt).

W skład tego gospodarstwa rolnego wchodzi działki rolne, tj.: zabudowana działka rolna o pow. (...) ha, oznaczona w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm, obręb (...) G. numerem ewidencyjnym (...) wraz z zabudowaniami o wartości 154000 zł, niezabudowana działka rolna o pow. (...) ha, oznaczona w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm, obręb (...) G., numerem ewidencyjnym (...) o wartości 10700 zł, niezabudowana działka rolna o pow. (...) ha, oznaczona w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm, obręb (...) G., numerem ewidencyjnym (...) o wartości 295000 zł, niezabudowana działka rolna o pow. (...) ha, oznaczona w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm, obręb (...) G., numerem ewidencyjnym (...) o wartości 115500 zł, niezabudowana działka leśna o pow. (...) ha, oznaczona w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm, obręb (...) G., numerem ewidencyjnym (...) o wartości 5200 zł i niezabudowana działka leśna o pow. (...) ha, oznaczona w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm, obręb (...) G., numerem ewidencyjnym (...) o wartości 5800 zł. Łączna wartość nieruchomości wynosi 586200 zł. Ze względu na obciążenie nieruchomości służebnością na rzecz I. i R. małżonków S. o wartości 61600 zł, nieruchomość jest warta 524600 zł ((...)-61600 zł = 524600 zł) (dowód: opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości J. J. k. 188-201 akt).

Gospodarstwo zostało przez M. G. (2) wydzierżawione na ustną umowę. Wartość czynszu dzierżawnego za lata 2007 – 2016 wynosi 30100 zł (dowód: opinia biegłego z zakresu rolnictwa R. Z. k. 258-262 akt).

M. G. (1) pobierała dopłaty unijne z przedmiotowego gospodarstwa. W latach od 2007 do 2014 M. G. (1) pobrała dopłaty bezpośrednie w łącznej kwocie 75118,66 zł (dowód: informacja z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa k. 80 akt).

Łączne dochody uzyskane z gospodarstwa przez uczestniczkę wniosły 105218,66 zł.

W związku z prowadzeniem tego gospodarstwa rolnego uczestniczka postępowania M. G. (1) poniosła ciężary z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 11307,65 zł. Składały się na to opłaty podatku rolnego 5771,60 zł, należności z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia rolników i obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych

1684 zł, składki na spółki wodne 1178 zł wydatki na opał 718,58 zł (dowód: kserokopie dowodów wpłat k. 64-76, 244-252 akt).

Po odliczeniu poniesionych przez M. G. (1) ciężarów od uzyskanych dochodów, uczestniczka uzyskała z gospodarstwa pożytki w kwocie 93911,01 zł.

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2006 r., Sąd Rejonowy w Ciechanowie II Wydział Karny uznał oskarżonego A. G. w ramach zarzucanego mu czynu za winnego tego, że w sierpniu 2005 r. w G. przywłaszczył sobie motorynkę na szkodę M. G. (1) tj o przestępstwo z art. 284§1 k.k. (dowód: kserokopia wyroku k. 39 akt).

Wyrokiem z dnia 17 maja 2007 r., Sąd Rejonowy w Ciechanowie II Wydział Karny uznał oskarżoną M. G. (2) w ramach zarzucanego jej czynu za winną tego, że w dniu 8 marca 2004 r. w C. bez wiedzy i zgody ówczesnego małżonka A. G. podrobiła jego podpis na wniosku o wpis do ewidencji producentów nr (...) - (...) w ten sposób, że w rubryce oznaczonej numerem 67 „Zgoda na wpis do ewidencji producentów (Współmałżonka/Współposiadacza)” w pozycji 1 „(Podpis)” własnoręcznie nakreśliła czytelny podpis o brzmieniu (...), a następnie tak podpisany dokument przedłożyła w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w C. tj. o przestępstwo z art. 270§1 k.k. (dowód: kserokopia wyroku k. 56 akt).

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2007 r., Sąd Rejonowy w Ciechanowie II Wydział Karny uznał oskarżoną M. G. (2) w ramach zarzucanego jej czynu za winną tego, że w okresie od stycznia 2006 r. do marca 2006 r. w G. gmina C. przywłaszczyła sobie kojce porodowe, kopaczkę elewatorową do ziemniaków, pług dwuskibowy, ciągnikową sadzarkę do ziemniaków, opryskiwacz ciągnikowy (...) i siewnik ciągnikowy typu (...) o łącznej wartości 6100zł na szkodę A. G. tj. o przestępstwo z art. 284§1 k.k. (dowód: kserokopia wyroku k. 57-58 akt).

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2000 r., Sąd Rejonowy w Ciechanowie II Wydział Karny uznał oskarżonego A. G. w ramach zarzucanego mu czynu za winnego tego, że w okresie od grudnia 1997 r. do 11 grudnia 1998 r. w G. gm. C. znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną M. G. (1) w ten sposób, że bił ją rękoma po całym ciele, szarpał za ubranie, wyzywał słowami wulgarnymi i groził pozbawieniem życia tj. popełnienia przestępstwa wyczerpującymi znamiona art. 207 § 1 k.k. (dowód: kserokopia wyroku k. 63 akt).

Wnioskodawca A. G. ma 45 lat. Jest żonaty i wraz z żoną i 3 dziećmi mieszka w Ł.. Utrzymuje się wyłącznie z wynagrodzenia za pracę w wysokości 1600 zł miesięcznie (dowód: zeznania wnioskodawcy A. G. k. 47 akt).

Uczestniczka postępowania M. G. (1) ma 47 lat. Mieszka w C. razem z synem w domu rodziców I. i R. S.. Utrzymuje się z dochodów ze wspólnego gospodarstwa oraz z prac dorywczych (dowód: zeznania uczestniczki M. G. (1) k. 47-48 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy I C 232/05, księgi wieczystej i dokumentów znajdujących się w aktach: kserokopii wyroków k. 8-17, 34-39, 56-58, 63 akt, kserokopii aktu notarialnego k. 18-20 akt, odpisu księgi wieczystej k. 43-45, 241-243, 299-300 akt, kserokopii dowodów wpłat i faktur k. 64-76, 244-252 akt, pisma z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa k. 80 akt, kserokopii akt rozwodowych k. 216-227 akt, zeznań świadków: W. Ż. k. 90 akt, R. G. k. 90 akt, B. K. k. 91 akt, T. O. k. 91 akt, I. S. k. 91-92 akt, R. S. k. 92 akt, J. T. k. 92 akt, zeznań wnioskodawcy A. G. k. 47 akt, uczestniczki M. G. (1) k. 47-48 akt, opinii biegłych: z zakresu szacowania nieruchomości J. J. k. 102-138, 188-202, 231-232 akt, z zakresu rolnictwa R. Z. k. 258-262 akt.

Sąd uwzględnił dołączone dokumenty, ich prawdziwość nie była kwestionowana ani nie budzi wątpliwości. Przedłożone przez strony dokumenty rzeczywiście były sporządzone, a w ich treść nie ingerowano, nie były przerabiane.

Za wiarygodne należało uznać zeznania w/w świadków - za wyjątkiem zeznań rodziców uczestniczki postępowania - I. i R. S. i syna R. G. w zakresie w którym twierdzili oni, iż ich wnioskodawca od samego początku zawarcia związku małżeńskiego z M. G. (1) nie przyczyniał się do powstania ich wspólnego majątku, zaś pieniądze które

zarabiał wydatkował na alkohol i rozrywki. Powyższe zeznania nie korespondują z zeznaniami stron, pozostałych świadków i dołączonych dokumentów. Gdyby rzeczywiście A. G. był osobą tak nieodpowiedzialną, to I. i R. S. nie sporządziliby umowy notarialnej, którą przekazali na rzecz obojga małżonków gospodarstwo rolne. Zeznania rodziców i syna uczestniczki nie są obiektywne ze względu na głęboki konflikt, który powstał już po przekazaniu gospodarstwa rolnego i w wyniku którego darczyńcy usiłowali uchylić akt notarialny. Pozostali świadkowie potwierdzili, że istniał głęboki konflikt w małżeństwie stron, jednakże przyznali, że w gospodarstwie wspólnie pracowali zarówno A. G. jak i M. G. (1). Odnosząc się następnie do składu majątku wspólnego oraz jego wartości, to Sąd w zasadzie dał wiarę w tym zakresie zeznaniom stron postępowania, były one bowiem logiczne i spójne, a co najważniejsze wzajemnie uzupełniały się.

Okoliczność, iż w skład majątku stron postępowania wchodzi gospodarstwo rolne nie była sporna. Posiadanie tytułu prawnego do nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego oraz fakt obciążenia jej służebnością, ustalono w oparciu o odpisy z księgi wieczystej, natomiast położenie i obszar poszczególnych działek w oparciu o wypisy z rejestru gruntów stanowiących załącznik do opinii biegłych.

Bezspornym była okoliczność, że uczestniczka w całości pobierała dopłaty unijne, których wielkość Sąd ustalił w oparciu o informację udzieloną przez Agencję (...). Dochody z gospodarstwa, ze względu na brak pisemnej umowy, Sąd ustalił szacunkowo opierając się na opinii biegłego z zakresu rolnictwa. Sąd uwzględnił koszty utrzymania gospodarstwa poniesione przez uczestniczkę, ustalając ich wielkość w oparciu o złożone przez uczestniczkę dokumenty. Prawdziwość tych dokumentów nie była przez wnioskodawcę kwestionowana i dlatego Sąd uznał, że uczestniczka udowodniła poniesienie kosztów w takiej wysokości jak wynika to z przedłożonych faktur i dowodów wpłat.

Sąd uwzględnił opinię biegłego sądowego J. J., który wycenił wartość nieruchomości wg. jej stanu na dzień ustania wspólności majątkowej i cen aktualnych na dzień sporządzania przez niego opinii oraz biegłego R. Z. który oszacował dochody z gospodarstwa. Sporządzone dla potrzeb niniejszej sprawy opinie zasługiwały na walor wiarygodności, gdyż sporządzone zostały przez osoby dysponujące odpowiednią wiedzą, po przeprowadzeniu oględzin i analizy dokumentów. Opinie sporządzono w sposób rzeczowy i merytorycznie poprawny. Zdaniem Sądu brak jest zatem jakichkolwiek podstaw aby dyskredytować te dowody.

Ustalenia co do sytuacji finansowej i zdrowotnej stron postępowania ustalono w oparciu o zeznania każdej ze stron, które w ocenie Sądu w sposób najdokładniejszy oddają sytuację tych osób.

Jednocześnie Sąd orzekający w niniejszej sprawie przyjął ustalenia sądów w sprawie rozwodowej, w sprawie o rozwiązanie umowy przekazania gospodarstwa rolnego i w sprawach karnych w tym o znęcanie się A. G. nad M. G. (1).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 567 § 1 k.p.c., w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Stosownie zaś do § 2 w/w artykułu, w razie sporu co do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym sąd może w tym przedmiocie orzec postanowieniem wstępnym. Z kolei § 3, stanowi, że do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, a zwłaszcza do odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w § 1 stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku.

Stosownie do przepisów o dziale spadku, Sąd ustala skład i wartość spadku ulegającego podziałowi (art. 684 k.p.c.), co po przeniesieniu tego na grunt sprawy o podział majątku wspólnego, oznacza obowiązek Sądu ustalenia składu i wartości majątku wspólnego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło ostatecznie przyjąć, że w skład majątku wspólnego stron postępowania wchodzi – stanowiące gospodarczą całość w rozumieniu art. 55³ k.c. – gospodarstwo rolne położone

we wsi G. gm. C., składające się z gruntów rolnych (w tym zabudowanych domem jednorodzinnym i budynkami gospodarczymi) i działek leśnych. Ponieważ gospodarstwo obciążone jest służebnością na rzecz I. i R. S., to ogólna wartość tego gospodarstwa rolnego ustalona została na kwotę 524600 zł, którą otrzymamy po zsumowaniu wartości poszczególnych elementów tego gospodarstwa rolnego, wycenionych przez biegłego sądowego J. J., a następnie pomniejszoną o wartość dożywocia obciążającego gospodarstwo.

Sąd w pkt II postanowienia stwierdził, że udziały stron postępowania w majątku wspólnym są równe, a wartość tych udziałów każdego z byłych małżonków G. wynosi po 262300 zł ($524600 \text{ zł} : 2 = 262300 \text{ zł}$), oddalając jednocześnie wniosek uczestniczki postępowania o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

W myśl art. 53 § 1 k.r.io. w zw. z art. 50¹ k.r.io. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym, także po ustaniu wspólności. Zgodnie z art. 53 § 2 k.r.io. z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku.

Uczestniczka postępowania M. G. (1) wystąpiła z takim właśnie żądaniem i wniosła o ustalenie, że udziały stron postępowania winny się kształtować na poziomie 9/10 dla niej i 1/10 dla wnioskodawcy.

Wnioskodawca natomiast stał na stanowisku, że udziały stron w majątku wspólnym są równe.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1974 r., sygn. akt III CRN 190/74 przy ocenie istnienia ważnych powodów w rozumieniu art. 43 k.r.io. należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli. O powyższym nie decyduje zatem wyłącznie wysokość zarobków lub innych dochodów osiągniętych przez małżonków, a znaczenia ma także, np. nakład pracy przy wychowywaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym. W piśmiennictwie podkreślono, że ważnymi powodami są względy natury etycznej, które sprawiają, że w danych okolicznościach równość udziałów małżonków w majątku wspólnym wyraźnie kolidowałaby z zasadami współżycia społecznego. U podstawy art. 43 § 2 k.r.io. leży bowiem, założenie, że tylko w małżeństwie prawidłowo funkcjonującym usprawiedliwione są równe udziały w majątku wspólnym, mimo że małżonkowie przyczyniali się do jego powstania w różnym stopniu. Opiera się ono na więzach osobistych i gospodarczych między małżonkami oraz na obowiązku wzajemnej pomocy. To założenie odpada jednak, gdy małżonek rażąco lub uporczywie naruszał swe obowiązki wobec rodziny bądź doprowadził do zawinionego rozkładu pożycia. Kwestia winy nie jest więc bez znaczenia przy ocenie „ważnych powodów”. Dlatego przyjmuje się, że art. 43 § 2 k.r.io. nie powinien działać na niekorzyść małżonka, któremu nie można przypisać winy. W tym właśnie duchu wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 listopada 1972 r. w sprawie o sygn. akt III CRN 235/72 (OSNC 1973, nr 10, poz. 174) i postanowieniu z dnia 26 listopada 1973 r., w sprawie o sygn. akt III CRN 227/73 (OSNC 1974, nr 11, poz. 189) Z przytoczonych orzeczeń wynika, że art. 43 § 2 k.r.io. może mieć zastosowanie nie w każdym wypadku faktycznej nierówności przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, lecz tylko w tych wypadkach, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynia się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych. Regułą przewidzianą przez prawo jest zatem równy udział małżonków w majątku wspólnym i że odstępstwa od tej reguły noszą charakter wyjątku.

Ponadto zgodnie z art. 6 k.c. ciężar wykazania istnienia przesłanek warunkujących ustanowienie nierównych udziałów w majątku wspólnym spoczywa na tym, kto zgłosi wniosek o ustalenie nierównych udziałów – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 października 1997 r., (sygn. akt II CKN 348/97).

Mając na uwadze przebieg postępowania dowodowego i treść przedstawionego materiału Sąd doszedł do przekonania, że uczestniczka postępowania nie wykazała przesłanek, które uzasadniałyby ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym.

Zgodnie z art. 43 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Stosownie zaś do § 2 tego artykułu, z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Ustalenie nierównych udziałów możliwe jest zatem wówczas, gdy strony w różnym stopniu przyczyniały się do jego powstania, a jednocześnie przemawiają za tym ważne powody. Muszą być więc spełnione obie przesłanki łącznie.

W ocenie Sądu, należy przede wszystkim zwrócić uwagę, że nie można w tej sprawie mówić o tym, aby wnioskodawca w mniejszym stopniu przyczynił się do powstania majątku wspólnego, skoro zasadnicza część tego majątku (gospodarstwo rolne) stanowiła darowiznę na rzecz obydwójga małżonków G.. Bez znaczenia pozostaje tu fakt, że darczyńcami byli rodzice uczestniczki postępowania. Zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka postępowania pracowali potem w tym gospodarstwie rolnym, a dochody uzyskiwane z tego gospodarstwa przeznaczali na zakup ruchomości oraz utrzymanie tego gospodarstwa. Sam fakt, że małżeństwo stron rozpadło się z winy wnioskodawcy nie może być w tym aspekcie sprawy przesądzające o różnym stopniu przyczynienia się stron do powstania majątku wspólnego. Należy ponadto podkreślić, że karany za przywłaszczenie majątku wspólnego był zarówno wnioskodawca jaki i uczestniczka postępowania. Tym samym Sąd uznał, że nie przedstawiono żadnych konkretnych dowodów, które wskazywałyby na to, że w części dochody ze wspólnego gospodarstwa rolnego były marnotrawione przez wnioskodawcę.

Mając na uwadze brak przesłanki różnego przyczynienia się stron do powstania majątku wspólnego, Sąd oddalił wnioski o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, niezależnie od tego, że akurat w tej sprawie mogły za tym przemawiać ważne powody.

Dokonując podziału majątku wspólnego, uwzględniając zgodny wniosek stron, Sąd przyznał gospodarstwo rolne uczestniczce postępowania. M. G. (1) prowadzi gospodarstwo rolne od kilku lat, podejmuje decyzje w zakresie jego dzierżawy. W tej sytuacji przyznanie uczestniczce gospodarstwa rolnego jest potwierdzeniem istniejącego stanu posiadania, akceptowanego przez strony.

Ponieważ uczestniczka otrzymała gospodarstwo rolne, na podstawie art. 212§2 k.c. na rzecz wnioskodawcy A. G. Sąd zasądził od M. G. (1) spłatę odpowiadającą połowie wartości gospodarstwa – 262300 zł.

Na podstawie art. 212 § 3 k.c. Sąd orzekł o obowiązku uiszczenia spłaty w terminie 2 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. na wypadek uchybienia terminowi płatności, o czym orzekł w pkt IV sentencji postanowienia.

W postępowaniu o podział majątku wspólnego, po ustaniu wspólności majątkowej, między małżonkami Sąd rozstrzyga także o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Zgodnie z art. 45 § 1 k.r.i.o. każdy z małżonków może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego. Oprócz rozliczenia nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i z majątku osobistego na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje również rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z byłych małżonków w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Podstawę dokonania takich rozliczeń stanowią art. 567 § 1 k.p.c. w zw. art. 686 k.p.c..

W niniejszej sprawie uczestniczka postępowania domagała się rozliczenia wydatków, jakie poniosła po ustaniu wspólności ustawowej z jej majątku osobistego. W ramach wzajemnych rozliczeń, w pełni uzasadnione było uwzględnienie ciężarów, jakie poniosła uczestniczka postępowania z majątku osobistego na utrzymanie majątku wspólnego. Mieszczą się tu koszty podatku rolnego, obowiązkowego ubezpieczenia rolników i obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych oraz opłaty na spółkę wodną i koszty zakupu opału. Te ciężary należało traktować jak niezbędne, związane z utrzymaniem nieruchomości i budynków. Łącznie dawało to kwotę 11307,65 zł..

Natomiast wnioskodawca A. G. żądał rozliczenia dochodów z gospodarstwa, które uzyskała wyłącznie uczestniczka postępowania. Gospodarstwo zostało przez M. G. (2) wydierżawione na ustną umowę. Wartość czynszu dzierżawnego za lata 2007 – 2016 wynosi 30100 zł. M. G. (1) pobierała także dopłaty unijne z przedmiotowego gospodarstwa. W latach od 2007 do 2014 M. G. (1) pobrała dopłaty bezpośrednie w łącznej kwocie 75118,66 zł. Łączne dochody uzyskane z gospodarstwa przez uczestniczkę wniosły 105218,66 zł.

Po odliczeniu poniesionych przez M. G. (1) ciężarów od uzyskanych dochodów, uczestniczka uzyskała z gospodarstwa pożytki w kwocie 93911,01 zł.

Tytułem rozliczenia tych dochodów Sąd zasądził od uczestniczki postępowania M. G. (1) na rzecz wnioskodawcy A. G. połowę uzyskanych dochodów tj. kwotę 46955,50 zł płatną w terminie 2 lat od uprawomocnienia się orzeczenia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności.

Oznaczenie sposobu i terminu uiszczenia spłat powinno być dokonane przez sąd z urzędu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1974 r. III CRN 2/74, Lex nr 7431).

Sąd z urzędu decyduje o zasądzeniu odsetek na podstawie art. 212 § 3 (uchwała Izby Cywilnej SN z dnia 15 grudnia 1969 r., III CZP 12/69, OSNCP 1970, nr 3, poz. 39).

Przewidziana w art. 212 § 3 k.c. możliwość rozkładania na raty tylko dopłat i spłat nie wyłącza możliwości rozkładania na raty na zasadach ogólnych (art. 320) innych należności zasądzanych w orzeczeniach działowych - art. 618 § 1 i art. 686 (wyrok SN dnia 24 kwietnia 1969 r., III CRN 61/69, OSNC 1970, nr 1, poz. 13).

Mając na uwadze powyższe orzeczenia, Sąd ustalił termin płatności spłaty na 2 lata od dnia uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności. Sąd odroczył termin płatności mając na uwadze okoliczność, że M. G. (1) została zobowiązana do uiszczenia znacznych kwot i musi mieć czas aby zgromadzić środki. Termin płatności nie może być jednak zbyt odległy, gdyż spłata powinna mieć realny charakter i odpowiadać wartości majątku ustalonemu przez Sąd.

O kosztach Sąd orzekł w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c., po myśli którego każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Z uwagi na fakt, iż podziałem majątku dorobkowego zainteresowana jest każda ze stron, Sąd uznał, że każda z nich powinna ponieść po połowie koszty sądowe związane z toczącym się postępowaniem. Łącznie koszty postępowania sprowadzały się do opłaty sądowej od wniosku w kwocie 1.000,00 zł poniesionej przez wnioskodawcę oraz kosztów wynagrodzenia biegłych sądowych za sporządzenie przez nich opinii w łącznej kwocie 1424,90 zł, które pokryte były z sum budżetowych. Ponadto obydwie strony reprezentowane były przez profesjonalnych pełnomocników.

Wyżej cytowany przepis art. 520 § 1 k.p.c. ustanawiający zasadę orzekania o kosztach w postępowaniu nieprocesowym jest przepisem szczególnym w stosunku do ogólnych zasad dotyczących kosztów postępowania, zawartych w art. 98 i nast. k.p.c. Obowiązek poniesienia kosztów postępowania związanych z udziałem w sprawie oznacza, że uczestnik ponosi koszty nie tylko tych czynności, które sam dokonał, ale i tych, które zostały dokonane przez sąd na jego wniosek. Odpowiednio do postępowania nieprocesowego stosuje się przepisy art. 98 k.p.c. w zakresie, w jakim określają one koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i do celowej obrony. Należy brać pod uwagę specyfikę poszczególnych spraw, należących do postępowania nieprocesowego, które mogą uzasadniać uznanie za koszty niezbędne również te, które w danej sprawie poniesione być muszą (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1987 r., sygn. akt III CZP 37/87). Do takich kosztów w niniejszej sprawie należy zaliczyć wydatki związane z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłych sądowych – J. J. i R. Z.. Wynagrodzenie za sporządzenie opinii pokryte zostało tymczasowo z sum budżetowych. Zgodnie z art. 83 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010r. nr 90 poz. 594 z późn. zm.) jeżeli przepisy ustawy przewidują obowiązek działania i dokonywania czynności połączonej z wydatkami z urzędu, sąd zarządzi wykonanie tej czynności, a kwotę potrzebną na ich pokrycie wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Dotyczy to także dopuszczenia i przeprowadzenia przez sąd z urzędu dowodu

niewskazanego przez stronę. Na podstawie art 83 ust. 2 ustawy w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113. Na podstawie art. 113 ust 1 i ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.10.90.594 j.t.) Mając na uwadze powyższe Sąd nakazał ściągnąć od wnioskodawcy i uczestniczki na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 712,45 zł tytułem zwrotu sum budżetowych wydatkowanych na sporządzenie opinii.

Sąd obciążył wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania kosztami sądowymi związanymi ze sporządzeniem opinii przez biegłych rozdzielając je po połowie. Podobnie Sąd podzielił pomiędzy stronami opłatę od wniosku uiszczoną przez wnioskodawcę.

Z tych względów Sąd orzekł jak w postanowieniu.

(...)